

Notitie

'Actualisatie flora- en faunaonderzoek aanleg Bedrijvenpark A1 Deventer, fase 1'

Auteur: ing. M. (Marco) van der Sluis
Eindredactie: drs. I. (Iwan) Veeman
Project: 10180
Datum: 7 februari 2011
Status: Definitief

ecogroen advies bv

Postbus 625, 8000 AP Zwolle

t:038 423 64 64

f:038 423 64 65

info@ecogroen.nl

www.ecogroen.nl

1. Aanleiding en doelstelling

In verband met de voorgenomen aanleg van fase 1 van Bedrijvenpark A1 inclusief de noordelijk gelegen Ecologische Verbindingszone is - in opdracht van de gemeente Deventer - een actualiserend onderzoek uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet.

In de periode 2001-2008 heeft Arcadis in opdracht van de Gemeente Deventer diverse natuuronderzoeken uitgevoerd of laten uitvoeren¹. Op grond van de aangetroffen beschermde soorten en de toen geldende natuurwetgeving, is een ontheffing artikel 75 in het kader van de Flora- en faunawet aangevraagd en verkregen voor de gehele A1 locatie². Deze ontheffing is op 1 augustus 2010 verlopen, zonder dat er werkzaamheden in het plangebied zijn uitgevoerd. Voor het verlengen van de ontheffing is een nieuwe ontheffingsaanvraag vereist met een actualisatie van de natuurgegevens. Tevens zijn sinds augustus 2009 enkele wijzigingen opgetreden in de Flora- en faunawet. Deze wijzigingen hebben voor sommige soortgroepen consequenties.

Voorliggend onderzoek is specifiek uitgevoerd om te bepalen of Ringslang, jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels en of strikt beschermde amfibieën gebruik maken van/aanwezig zijn in het onderzoeksgebied (zie figuur 1). Conform de vraagspecificatie zal geen effectbeoordeling in het kader van de Flora- en faunawet uitgevoerd worden en zal niet ingegaan worden op gebiedsgericht beleid.

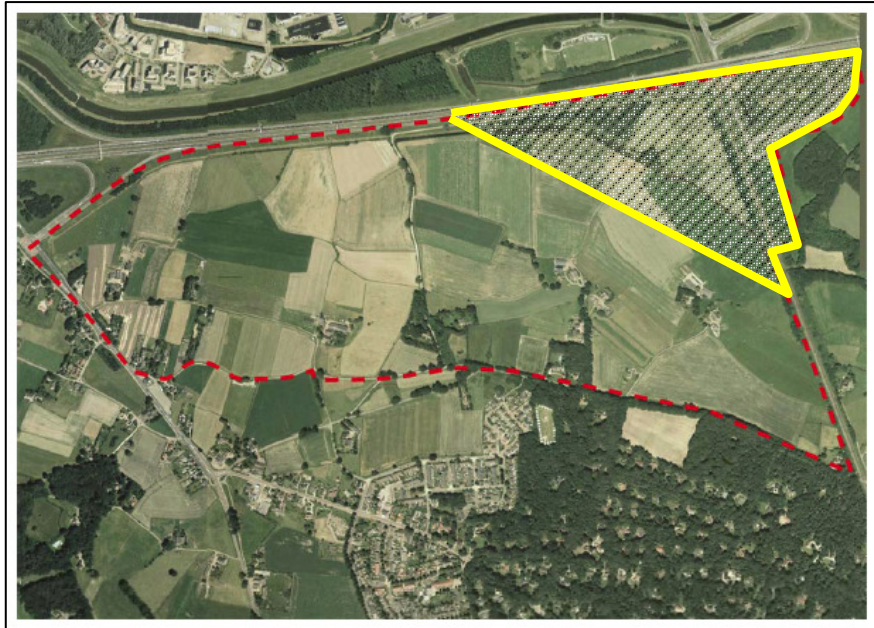
2. Situatie

Het onderzoeksgebied ligt ten zuiden van de A1 bij Deventer (zie figuur 1). Het bedrijvenpark zal gefaseerd worden aangelegd. Voorliggend onderzoek heeft zich met name gericht op het gebied van fase 1 (gele omlijning in figuur 1) dat als eerste gerealiseerd zal worden. In het gebied van fase 1 liggen de spoorlijn Deventer-Arnhem, de op- en afrit langs de A1 (Deventer Oost) en landbouwgronden en een bosje langs de Dortherbeek. In het gebied zal behalve een toegangsweg en een deel van het bedrijventerrein ook een ecologische verbindingszone langs de Dortherbeek worden ingericht. De rest van het onderzoeksgebied bestaat hoofdzakelijk uit landbouwgronden en erven. Hierbij is het noordelijk deel met landbouwgronden (langs de A1) gereserveerd als bedrijventerrein en wordt het zuidelijk deel met erven ingericht als groene bufferzone.

¹ Arcadis (2008). Natuurtoets Bedrijvenpark A1.

² Dienst Regelingen (2005). Ontheffing Flora- en faunawet artikel 75, lid 5 en lid 6, onderdeel c. Kenmerk FF/75C/2005/0275. Ministerie van LNV, Den Haag.

Dienst Regelingen (2006). Ontheffing Flora- en faunawet artikel 75, lid 5 en lid 6, onderdeel c. Kenmerk FF/75C/2005/0275A. Ministerie van LNV, Den Haag

Figuur 1: Luchtfoto met daarop het onderzoeksgebied van het bedrijvenpark A1 en de bufferzone (rode stippellijn) en het gebied van fase 1 (gele omlijn). (Bron: Google Earth)

3. Werkwijze

Ringslang

Reptielen als Ringslang zijn over het algemeen moeilijk waar te nemen. De kans om reptielen aan te treffen kan aanzienlijk worden vergroot als men goed op de hoogte is van de plaats waar men de soort kan verwachten. Over het algemeen zijn reptielen vaak te vinden in overgangen in de vegetatie, afwisselingen in hoogtes, greppels en taluds. Voorbeelden van kansrijke plaatsen zijn de zuid- of zuidoostkant van kades, wallen, heuveltjes, dijkes, struweel- en bosranden. De reptielen zijn hier vaak zonnend te vinden op open plekkjes in de beschutting van vegetatie.

Voor reptielen geldt dat minimaal drie bezoeken in verschillende periodes gelopen moeten worden om een goed beeld te krijgen van de aanwezigheid en verspreiding. Belangrijk is dat de bezoeken gepland worden als de weersomstandigheden optimaal zijn voor reptielen: warm en zonnig weer (bij voorkeur tussen de 17 en 25 °C), weinig wind en geen regen. Reptielen zijn vaak maar een beperkt deel van de dag goed te inventariseren (vooral tijdens de ochtenduren gedurende het opwarmen). Daarom is betrouwbaar reptielenonderzoek vaak maar enkele uren van de dag mogelijk.

Op 21 mei 2010 is het gehele onderzoeksgebied (incl. bedrijventerrein en bufferzone) onderzocht en is ingeschat waar zich hier belangrijke leefgebieden (o.a. potentiële voortplantingsplekken en foerageergebieden) voor Ringslang bevinden. Daarbij is vastgesteld dat de locatie van het nieuwe bedrijventerrein slechts marginaal van belang is voor Ringslang, vanwege de aanwezigheid van intensieve, droge landbouwgronden en afwezigheid van wateren. In het gedeelte dat behoort tot fase 1 is echter wel geschikt leefgebied aanwezig, waardoor het onderzoek naar Ringslang zich met name op dit gebied heeft toegespitst.

Op 14 juni, 12 augustus en 31 augustus is - onder gunstige weersomstandigheden (weinig wind en zonnig) - een veldbezoek uitgevoerd door een ervaren herpetofauna-deskundige uitgevoerd in het gebied dat behoort tot fase 1. Vooral de veldbezoeken in augustus kunnen een goed beeld geven van de waarde van een gebied als voortplantingsgebied, aangezien vanaf augustus (met een piek in september) juveniele

Ringslangen kunnen worden waargenomen³. Tijdens het laatste bezoek op 31 augustus 2010 is daarnaast bij verschillende bewoners van de erven in bufferzone navraag gedaan over de aanwezigheid van Ringslangen en potentiële voortplantingsplekken.

Poelkikker en Rugstreeppad

Poelkikker is een vrij laat actieve soort met een piek vanaf mei tot half juli. De soort is lastig te determineren vanwege de verwarring met andere groene kikkers. De beste onderscheidende kenmerken zijn geluid, gecombineerd met zichtwaarnemingen. Rugstreeppad is eveneens een vrij laat actieve soort, maar de piek ligt iets vroeger (eind april tot en met mei). De soort is vooral op geluid goed te inventariseren.

Het onderzoek naar Rugstreeppad en Poelkikker is op twee momenten uitgevoerd. Tijdens een avondbezoek op 21 mei zijn - onder gunstige omstandigheden - roepende mannetjes en foeragerende dieren rond potentiële voortplantingswateren geïnventariseerd.

Tijdens het dagbezoek op 14 juni zijn alle potentiële voortplantingswateren van Poelkikker nagelopen en zijn zonnende/ wegspringende individuen gevangen met een steeknet. Verder is tijdens alle overige dagbezoeken gelet op foeragerende Poelkikkers en zijn allerlei op de grond liggende materialen (zwerfafval, boomstronken e.d.) gekeurd om na te gaan of zich hieronder Rugstreeppadden bevinden.

Jaarrond beschermde nesten van broedvogels

Broedvogelonderzoek heeft zich specifiek gericht op soorten met een jaarrond beschermde verblijfplaats. De lijst met vogelsoorten waarvan nesten het hele jaar door beschermd zijn, is op 26 augustus 2009 gewijzigd. Vanaf deze datum zijn nesten van Boomvalk, Buizerd, Gierzwaluw, Grote gele kwikstraat, Havik, Huismus, Kerkuil, Oehoe, Ooievaar, Ransuil, Roek, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Wespendif en Zwarte wouw jaarrond beschermd.

Het onderzoek naar jaarrond beschermde nesten van broedvogels is op 14 juni uitgevoerd. Het onderzoek heeft zich met name gericht op boombewonende soorten, aangezien bebouwing in het onderzoeksgebied ontbreekt. Tijdens het veldbezoek zijn alle bouselementen geïnspecteerd op bewoonde, jaarrond beschermde nesten. Tevens is navraag gedaan bij omwonenden aan de Olthofflaan het deel van de Dortherweg ten zuiden van het onderzoeksgebied.

4. Resultaten

Ringslang

In het onderzoeksgebied zijn tijdens de veldbezoeken in juni en augustus alleen volwassen Ringslangen waargenomen met een maximum van drie exemplaren op 14 juni (zie ook bijlage). In het gebied behorend tot fase 1 zijn in het geheel geen geschikte voortplantingsplekken (warme, vochtige plekken als broeihopen) aangetroffen. Het ontbreken van voortplanting wordt tevens bevestigd doordat er geen juveniele dieren zijn waargenomen tijdens de twee veldbezoeken in augustus 2010. Ook is uit navraag bij bewoners van erven in de bufferzone niet gebleken dat zich hier Ringslangen ophouden of geschikte voortplantingsplekken aanwezig zijn.

In het gebied ten zuiden van het plangebied zijn in de landgoederen rond Epse (o.a. 't Hassink en Epserbosch) jaarlijks waarnemingen van Ringslang gedaan, waarbij ook voortplanting is vastgesteld⁴. Naar verwachting vormt de spoorzone langs oostzijde van het onderzoeksgebied een migratieroute tussen voortplantingsgebieden bij Epse en de leefgebieden van Ringslang in het onderzoeksgebied. Bekend is dat bij Ringslangen jaarlijks terugkerende trek plaatsvindt naar hun eiafzetplekken op meer

³ Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (2009). De amfibieën en reptielen van Nederland. - Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

⁴ Vos, M. (2005). De ringslang in Achterhoek en Liemers. Verspreiding, knelpunten en oplossingen. Stichting Staring Advies, Zelhem. Rapport nr. 05140.

dan 1 kilometer afstand en ook zijn dagelijks afgelegde afstanden bekend van 500 meter (gemiddeld maximaal 120 meter)³. Naar verwachting worden vooral de oevers van de Dortherbeek in het gebied behorend tot fase 1 als foerageergebied en zomerbiotoop gebruikt. Daarnaast is in beperkte mate overwintering te verwachten in de hoge, droge spoordijk.

Poelkikker en Rugstreeppad

In het onderzoeksgebied zijn Poelkikker en Rugstreeppad ondanks intensief onderzoek niet aangetroffen. Het onderzoeksgebied maakt naar verwachting geen deel uit van het leefgebied van beide soorten.

Rugstreeppad kan in het plangebied verwacht worden als gestart wordt met het bouwrijp maken van het gebied en er open kale zandige plekken en plekken met ondiep water ontstaan.

Jaarrond beschermde broedvogels

Tijdens het veldonderzoek zijn in het onderzoeksgebied geen nesten aangetroffen van jaarrond beschermde broedvogels. Ook de navraag aan bewoners van nabijgelegen erven aan de Olthoflaan en de Dortherweg heeft geen nestlocaties van bijvoorbeeld uilen naar voren gebracht. Wel zijn in de bossen ten zuidoosten het onderzoeksgebied nestplaatsen van jaarrond beschermde vogels als Sperwer en Buizerd bekend^{1 en 5}.

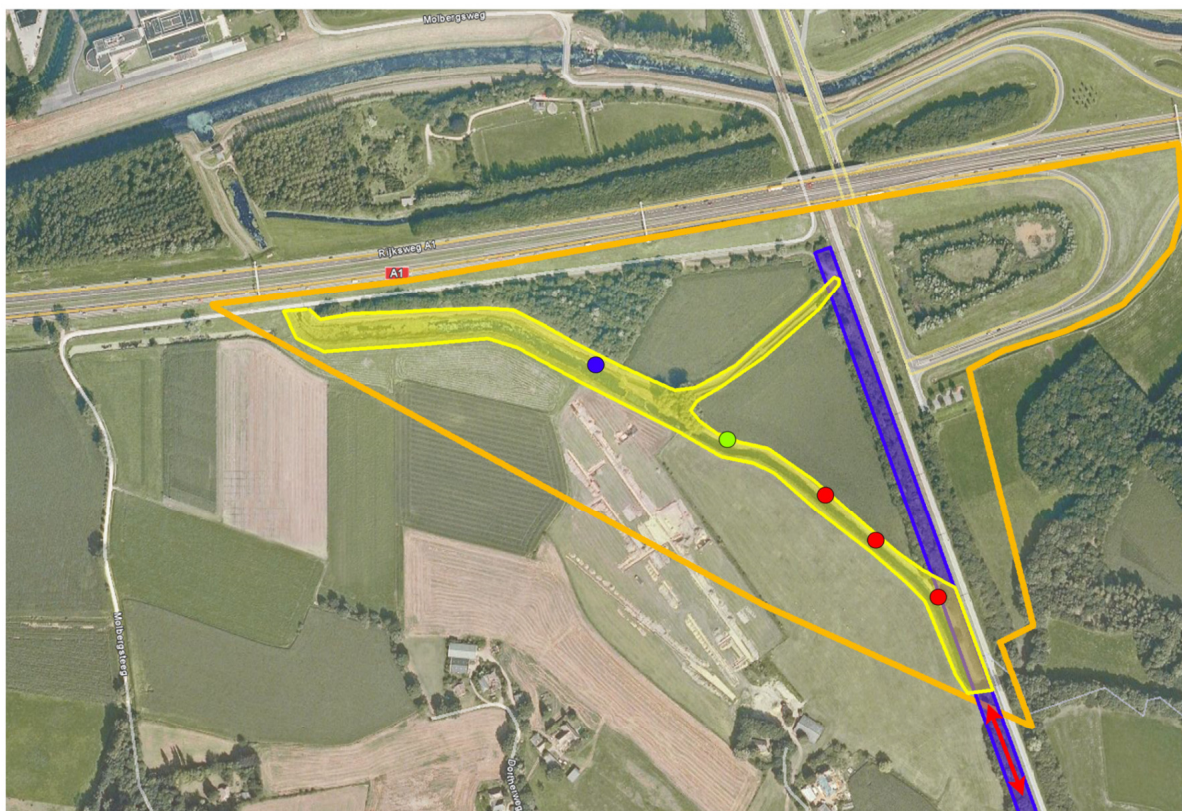
Ondanks het ontbreken van jaarrond beschermde nestlocaties in het onderzoeksgebied kunnen soorten met een omvangrijk territorium, zoals Buizerd, wel van het gebied gebruik maken om er te foerageren. Het in fase 1 te ontwikkelen deelgebied vormt naar verwachting geen essentieel leefgebied omdat er een veelvoud aan vergelijkbaar alternatief resteert, zowel aan de oost- als westzijde van het spoor.

De functionaliteit van bepaalde nestplaatsen kan bij de ontwikkeling van volgende fases van Bedrijvenpark A1 overigens wel in het geding komen. Op de erven aan de zuidkant van het Bedrijvenpark A1 (rode lijn figuur 1) zijn nestplaatsen van jaarrond beschermde vogels te verwachten als respectievelijk Kerkuil en Steenuil^{1 en 3}. Met name Steenuil, een soort met een relatief klein territorium, is gevoelig voor areaalverlies. Grootschalig areaalverlies kan echter ook invloed hebben op soorten met omvangrijkere territoria.

⁵ Flexiweb gemeente Deventer 2010

BIJLAGE: INVENTARISATIEKAART RINGSLANG

Actualisatie flora- en faunaonderzoek bedrijventerrein A1 Deventer

0m 250m 625m

Ringslang

LEGENDA

Waarneming Ringslang

- 14 juni 2010
- 12 augustus 2010
- 31 augustus 2010

Functie leefgebied Ringslang

- Incidenteel overwinteringsgebied
- Zomerbiotoop en foerageergebied
- ↔ Migratieroute

- Begrenzing gebied fase 1
- Ondergrond (Google Earth)